

8 Noyabr - Zəfər Günü ərefəsində hər bir azərbaycanlı dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində eldə etdiyimiz qələbənin sevincini yaşayır, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsindən fəxarət hissi keçirir. Azərbaycan 30 illik barişmaz mübarizə mərhələsinin məntiqi yekunu olaraq, beynəlxalq hüquq normalarını, BMT qətnamələrinin icrasını məhz döyüş meydanında "-Dəmir yumruğu" sayesinde bərpa etmişdir. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı olan Şuşa şəhərinin işğaldan azad edildiyi 8 noyabr tarixi daim qürur duyuları ile xatırlanacaq.

Ötən illərin təhlili göstərir ki, məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin əsasını qoymuş siyaset münaqişənin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllinə gətirib çıxmışdır. 2003-cü ildən bu yolu uğurla davam etdirən, Ulu Öndərin siyasetinə sadıq qalan Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqını illerdər həsrətində olduğu Qəlebə sevincinə qoşlaşdırmuşdur.

Son 18 ildə çəvik xarici siyaset yürüdən Azərbaycan Respublikasının xarici siyasetdə müyyənləşdirdiyi əsas hədəflərdən biri də Ermənistən təcavüzkarlıq siyasetinin qlobal miqyasda sülh, təhlükəsizlik və əməkdaşlıq üçün doğurduğu təhdidlərin beynəlxalq ictimaiyyətin döqətine çatdırılması olmuşdur. Respublikamız diplomatik fealiyyət sferasında məhz hücum taktikasından çıxış edərək, Ermənistən və ermənipərəst dairələrin məkr və iftira üzərində qurulmuş saxta təbliğatını ifşa etmişdir. İqtisadi-siyasi müstəvilərdə üstünlüyü ələ alan respublikamız 44 günlük Vətən müharibəsinin başlanması qədər Ermənistən işğalçı siyaset yürüdən, özünü qlobal iqtisadi layihələrdən təcrid edən, Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyi təhdid edən və sühl danışqlarını pozmağa çalışın dövlət kimi tanınmasına nail olmuşdur.

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyev İkinci Qarabağ müharibəsinin başlanması qədər Ermənistən-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı danışqlarda respublikamızın qətiyyətli mövqeyini təmin etmişdir. Rəsmi Bakının 30 ilə yaxın müddətdə nəticəsiz qalmış danışqlar prosesində iştirakını şərtləndirən mühüm amillərdən biri də məhz respublikamızın haqlı mövqeyini beynəlxalq miqyasda, əsasən də mətbəətə təşkilatlar çərçivəsində sübata yetirmək üçün vaxt qazanmaq məramı olmuşdur. Başqa sözlə, Ermənistən destruktiv davranışları səbəbindən danışqlar prosesinin heç bir real nəticə vermadığını döqətə çəkən rəsmi Bakı hərb yoluñun qəçiləlməsini beynəlxalq səviyyədə əsəslandırmışdır.

Xatırlatmaq lazımdır ki, 2018-ci iddə inqilab yolu ilə hakimiyətə gəlmiş Nikol Paşinyanın danışqların uzun illər ərzində formalşmış formatını dəyişmək, Qarabağdakı qeyri-qanuni rejimi münaqişə tərəfi kimi qəbul etdirmək cəhdəri, ciddiliyən uzaq olan "Qarabağ Ermənistəndir və nöqtə" bəyanatı, Azərbaycan ərazilərinə qanunsuz səfərlər etməsi, Şuşa şəhərində yallı getməsi qarşı tərəfin sühl danışqlarında maraqlı olmadığını aşkar şəkildə göstərmişdir. Eyni zamanda, Ermənistən keçmiş müdafiə naziri David Tonoyanın 2019-cu ilin martında ABŞ-a rəsmi səfəri zamanı səsləndirdiyi "Yeni torpaqlar üçün yeni müharibə" çağırışı, 2020-ci ilin iyul ayına təsadüf edən Tovuz döyüşləri, avqust ayında diversiya hazırlayan erməni təxribatçı qrupunun zərərsizləşdiriləməsi Vətən müharibəsi ərefəsində gərginliyi pik həddə çatdırılmışdır. Ermənistən tərəfinin bu qəbildən olan təhkidici bəyanatları və destruktiv hərəkətləri Bakı tərəfindən haqlı olaraq sühl danışqlarından imtina cəhd kimi qiymətləndirilmişdir.

Bütün bunların fonunda münaqişənin sühl yolu ilə həlli istiqamətindəki cəhdərin iflasa uğraması, Ermənistən destruktiv davranışlarını davam etdirməsi münaqişənin yenidən alovlanması getirib çıxarmışdır. Hərbi əməliyyatları şərtləndirən əsas səbəblərdən biri də Ermənistən təxribatçı əməllərinin miqyasının

Qəlbində dərin nisgilə çevrilmiş torpaq həsrətinə son qoyaraq 2020-ci ilin sentyabr-noyabr aylarında işğal faktını aradan qaldıran Azərbaycan xalqı möhtəşəm tarixi zəfərindən qurur və fəxarət hissi keçirir. 30 il müddətində davam edən münaqişəyə cəmi 44 gün müddətində son qoymağın bacaran, mütəffəv Ordumuzun qazandığı strateji əhəmiyyətli hərbi qələbələrlə təcavüzkar Ermənistəni diz çökdürən, Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev ən yeni tariximizə Zəfər Sərkərdəsi kimi möhürünyü vurmaştı.

hərələrinin, şəhər tipli Suqovuşan, Hadrut qəsəbələrinin, Xocavənd rayonunun bir hissəsinin, Murovdag dağ silsiləsinin, Laçın və Kəlbəcər rayonlarının bir hissəsinin, nəhayət noyabrın 8-də qədim Şuşa şəhərinin işğaldan azad olunması Ermənistən hərbi-siyasi kapitulyasiyasını qəçiləz prosesə çevirmişdir. Əks-həməl əməliyyatlarının zaman keçidkə dənə uğurlu nəticələrlə müşayiət olunması, Silahlı Qüvvələrimizin Şuşa şəhərindən cəmi 1 gün sonra 70-dən çox yaşayış məntəqəsini işğaldan azad etməsi Ermənistən hərbi-siyasi rəhbərliyini ağır ruhi sarsıntı və məğlubiyyətə məhkum

və Beynəlxalq Prokurorlar assosiasiyanı, Almanıyanın Beynəlxalq Əməkdaşlıq Təşkilatına və Beynəlxalq Hüquq Əməkdaşlığı Fonduna müraciətlər ünvanlanmışdır.

Avropa Şurasına üzv dövlətlərin ədliyyə nazirlərinin video konfransında Ermənistən beynəlxalq humanitar hüquq normalarını kobud surətdə pozması, uşaqlar və qadınlar da daxil olmaqla yüzlərə məlikli vətəndaşların həlak olması və yaranan faktları dikkətə çatdırılmışdır. Eyni zamanda, insanlıq əleyhinə müharibə cinayətləri ilə bağlı Ermənistən tərəfinin beynəlxalq müstəvədə məsuliyyətə cəlb olunaraq cavab

Qətiyyətli Liderin böyük Zəfəri

2021-ci ilin iyul-sentyabr aylarında daha da genişləndirməsi, İrəvanın güc yolu ilə ölkəmizin digər ərazilərini ələ keçirmək niyyətini açıq şəkildə bəyan etməsi olmuşdur. Nəhayət, Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin "İrəli!" əmri əsasında Azərbaycan Ordusu düşmənin təxribatlarına, ümumilikdə işşalına son qoymaq üçün sentyabrın 27-dən etibarən sonradan "Dəmir yumruq" adlandırılın genişmiyyətli eks-həməl əməliyyatlarına başlamışdır.

Hərbi əməliyyatların davam etdiyi günlərdə informasiya savaşının da öündə dayanan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yüksək diplomatiq məhərətlə münaqişənin tarixi, danışqlar mərhələsinin nəticəsiz qalmasının əsas səbəpleri, Ermənistən qeyri-konstruktiv davranışlarının, ərazi ilhaqı siyasetinin, ağır müharibə cinayətlərinin region üçün təhdidləri, beynəlxalq təşkilatların qətiyyətsiz davranışları, habelə Azərbaycanın hərbi əməliyyatların dayandırılması ilə bağlı beynəlxalq hüquqa əsaslanan şartlarını bəyan etmişdir. Həmin günlərdə sosial şəbəkələr Azərbaycanda populyarlıq qazanmış, insanlarımız dövlət rəhbərinin rəsmi "Twitter" səhifəsini dikkətdə saxlamış, Azərbaycan Televiziyası ilə yeni qəlebə müjdələrini bir-biri ilə paylaşmışlar.

Miskin və çərəsiz vəziyyətə düşən düşmən məlumat şəxsləri hədəfə almaqla döyüş meydanındaki uğursuzluqları ört-basdır etməyə çalışmışdır. Ermənistən məqsədi Azərbaycanın dinc əhalisini qorxutmaq olsa da, bunun tamamilə eksi baş vermiş, xalqımız Ali Baş Komandan və ordu ətrafında daha six birləşmişdir. Döyüş bölgəsindən xeyli uzaq, məluki əhalinin six yaşadığı ərazilərin ağır artilleriyadan, uzaqmənzilli rakətlərdən atəşə tutularaq dinc insanlara qarşı müharibə cinayətlərinin törədilməsinə görə Ermənistən hərbi-siyasi rəhbərliyi birbaşa məsuliyyət daşıyır.

Ermənistən dinc əhaliyə qarşı qadağan olunmuş fosforlu bombardardan, kaset tipli silah-sursatlardan istifadə etmesi onun insanlıq eleyhinə müharibə cinayətlərindən olmuşdur. Fosforlu bombadan istifadə olunmasının qadağan edilməsi ilə bağlı müxtəlif beynəlxalq sənədlər mövcuddur. 1968-ci il tarixli Sankt-Peterburq deklarasiyası, müharibə qurbanlarının qorunması haqqında 1949-cu il Cenevre konvensiyaları və əlavə protokollar, "Adi silahların konkret növləri haqqında konvensiya" üçüncü protokol, 1980-ci il tarixli "Həddən artıq ziyan vuran hesab edilə bilən və ya qeyri-seçim hərəkətinə malik adı silahların konkret növlərinin tətbiqinin qadağan edilməsi və ya məhdudiyyət qoyması barədə" konvensiya, 2008-ci il tarixli "Kaset tipli silah-sursatlar haqqında" konvensiya buna konkret misallardır. Lakin ermənilər bu sənədlərin tələblərini kobud surətdə pozmuş, bundan əlavə 1949-cu il 12 avqust tarixli Müharibə zamanı məluki şəxslərin müdafiəsinə dair dördüncü Cenevre Konvensiyası və 1977-ci il beynəlxalq silahlı münaqişə qurbanlarının müdafiəsinə dair Cenevre konvensiyalarına birinci əlavə protokolun, Məlki və siyasi hüquqlar haqqında beynəlxalq paktın, İqtisadi, sosial və mədəni hüquqlar haqqında beynəlxalq paktın, "Soyqırımı cinayətinin qarşısının alınması və ona görə cəzalandırılma haqqında" konvensiyalarının, "İraqi ayrı-seçkililik bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında" konvensiyalarının normalarına əməl etməmişdir.

44 günlük Vətən müharibəsi dövründə 300-dən çox yaşayış məntəqəsinin, strateji yüksəkliklərinin, Cəbrayıllı, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı şəhərlərinin qələbələrinin beynəlxalq əməllərinin miqyasının

etmişdir.

Azərbaycan hərb meydanında lağıqli zəfər qazanmaqla düşməni kapitulyasiyaya məcbur etmiş, Rusiyaın vasitəciliyi ilə 2020-ci il noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəflı 10 noyabr bəyanatı ölkəmizin ərazi bütövülüyünün bərpası və təcavüzkar tərəfin "ikinci erməni dövləti qurmaq" iddialarının ifası ilə nəticələnmişdir. Möhtərəm Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın əks-həməl əməliyyatları münaqişə regionundakı "status-kvo" və təmas xətti anlayışlarını aradan qaldırmışdır.

Noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəflı məlum bəyanat Ermənistən hərbi-siyasi məğlubiyyətini etiraf etməsi, Azərbaycanın bu ölkənin kapitulyasiyasi üçün irəli sürdüyü şartlaşdırılmışdır. Üçtərəflı bəyanatla Ermənistən silahlı qüvvələrinin işğal edilmiş ərazilərdən, o cümlədən Ağdam, Laçın və Kəlbəcər rayonlarından çıxarmağa məcbur olması birmənəli olaraq Azərbaycanın tarixi uğurudur.

44 günlük müharibə, eyni zamanda, Azərbaycan xalqının nə qədər vətənpərvər, böyük xalq olduğunu, milli birliyini, həmərəyini bütün dünyaya sübata yetirmişdir. Həmin günlərdə bir daha məlum oldu ki, 30 ilin torpaq həsrəti, əzabları xalqımızı sindirməmiş, onun iradəsinə mənfi təsir göstərməmişdir. Ermənilərin təxribatlarına, vandalizmə baxma yaraq, Azərbaycanın Tərtər, Beyləqan, Yevlax, Bərdə, Goranboy, Ağdam, Naftalan və digər rayonlarının, habelə Gəncə şəhərinin sakinləri sonadək yüksək vətənpərvərlik, iradə və əzm nümayiş etdirmişdir.

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin son 1 ildə açıqlama və çıxışlarında, müsahibələrində Ermənistən 30 ilə yaxın müddətdə işğal altında saxladığı Azərbaycan ərazilərində törediyi müharibə cinayətlərinə, vandalizm aktlarına geniş yer vermiş ölkəmizin informasiya cəbhəsində üstünlüğünü təmin etmiş, aşkar təcavüzkarlıq siyaseti yürütmüş bədxah qonşumuzun beynəlxalq arenada ifası prosesini sürətləndirmişdir. Diplomatik nümayəndələrin, əcnəbi jurnalistlərin, rəsmi şəxslərin işğaldan azad edilmiş ərazilərə müntəzəm səfərinin təşkili Ermənistənin ağır müharibə cinayətlərinin dünyaya nümayishi, eləcə də İrəvanın beynəlxalq məhkəməyə verilməsinə hüquqi zəmin yaradılması baxımdan əhəmiyyətli olmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin 21 oktyabr 2021-ci il tarixdə yaydığı bəyanatda vurğulanır ki, Ermənistən qanunsuz herbi işğalından irəli gelən müxtəlif beynəlxalq hüquq pozuntuları ilə bağlı beynəlxalq məhkəmələrə müraciət edilmişdir. Ermənistən cinayətkar əməlləri bir neçə beynəlxalq konvensiyaların pozulmasını özündə ehiti etdiyi üçün hər bir konvensiya üzrə xüsusi şikayətəmə proseduru təmin edilmişdir. Beynəlxalq şirkətlərin iştirakı ilə dəymis ziyanın hesablanması və Ermənistən beynəlxalq məhkəməyə verilməsi, eyni zamanda təcavüzkarın beynəlxalq miqyasda ifasasına xidmet edən vəzifə hüquqi addımdır.

Ermənistən transmilli cinayətləri barədə həqiqətlərin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən davamlı fəaliyyət həyata keçirilmiş, xarici ölkələrin ədliyyə nazirlərinə, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlara, o cümlədən BMT-nin Uşaq Fonduna (UNICEF), Dünya Bankına, Avropa Yerli və Regional Hakimiyətlər Konqresinə, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına və qurumun Avropa Regional Bürosuna, Qlobal Fonda (səhiyyə üzrə), Beynəlxalq Antikorrupsiya Orqanları

verməli olduğu qeyd edilmişdir. "Qarabağ Azərbaycandır!" elektron məlumat platformasının yaradılması da Azərbaycan höqiqətlərinin təbliğində və geniş yayılmasında mühüm vəsiti kimi olduqca faydalıdır.

Onu da xüsusi vurğulamaq istədik ki, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin 8 Noyabr - Zəfər Günü münasibətli amnistiya elan etdiyi təşəbbüsü ölkədə hüquqi dövlət və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunun mühüm tərkib hissəsidir. Azərbaycanda məhkumların cəzasının çəkilməmiş hissəsindən azad edilməsi - bağışlanması müsbət ənənəyə, dövlətin vətəndaşlarına mərhəməti və humanist yanaşması nəyani tezahürünə çevrilmişdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin son 18 ildə 34 əvvəl fərmanı imzaladı məhkum olunmuş şəxslərin və onların yaxınlarının müraciətlərinə humanist və insanperəvər yanaşma nümunəsidir. 1993-cü ildən bu günəkək ölkədə ümumilikdə 66 əvvəl fərmanı imzaladı, 7000-dək məhkum cəzasının çəkilməmiş hissəsindən azad edilmiş, xeyli qismi cəzası yüngülləşdirilmişdir.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə 2007-2016-ci illərdə Milli Məclisin 4 amnistiya aktı qəbul etməsi cəzənin təribyəvi əhəmiyyətinin ictimai sürdərə məhkəməni təmin etməsi vəzifəsindən azad edilmiş, xeyli qismi cəzası yüngülləşdirilmişdir.

8 Noyabr - Zəfər Günü ərefəsinə təsadüf edən növbəti amnistiya aktı əhatə dairəsinə, miqyasına görə inдиye qədərki aktlardan fərqlənir. Amnistiya aktının preamble hissəsində göstərildiyi kimi, Vətən müharibəsindəki Qəlebə Azərbaycan xalqının özüne inamını, güvenini dəha da artırıb, Azərbaycan dövlətçiliyini dəha da gücləndirmişdir. Belə bir mərhələdə amnistiyanın elan olunması h